

MISJONENS GRUNNLAGSKRISE

En uttalelse av tyske teologer

Vé meg om jeg ikke forkynner evangeliet!
(1. Kor. 9:16)

Jesu Kristi kirke har det hellige privilegium og den ubetingede forpliktelse å ta del i den treenige Guds sendelse til verden. Ved denne skal hans navn bli forherliget blant alle folk, mennesker bli frelst fra hans kommende vrede og ført til et nytt liv, og hans sønns, Jesu Kristi herredømme bli opprettet i forventning om hans gjenkomst.

Slik har kristenheten til nå forstått og fastholdt Kristi sendelsesoppdrag, om enn ikke alltid i samme troskap og klarhet. Erkjennelsen av oppgavens storhet og av kirkens totale misjonsforpliktelse førte til at man tok opp arbeidet for å integrere misjonen i de tyske folkekirker (Landeskirchen), og likeså — i 1961 — i Kirkenes Verdensråd, jfr. kommisjonen og avdelingen for verdensmisjon og evangelisering. Hva målet for Verdensrådets virksomhet gjennom denne kommisjon og avdeling angår, er dette ifølge forfatningen «at evangeliet om Jesus Kristus må bli forkynt i hele verden, slik at alle mennesker kan komme til tro på ham og bli frelst». Vi har her en riktig gjengivelse av Det nye testaments fundamentale apostoliske anliggende og av den forståelse av sendelsen som var bestemmende for fedrene i den evangeliske misjonsbevegelse.

Idag befinner imidlertid den organiserte kristne verdensmisjon seg i en dyp grunnlagskrise. Og årsaken til denne ligger ikke bare i den ytre motstand og den mangel på åndelig kraft som gjør seg gjeldende i kirker og misjonsselskaper. Farligere er den forskyvning som har funnet sted med hensyn til deres primære oppgaver, og som skyldes en snikende teologisk forfalskning av dens begrunnelse og målsetning.

Ansikt til ansikt med denne indre oppløsning ser vi oss foranlediget til å avgi følgende offentlige erklæring.

Vi vender oss med denne til alle evangeliske kristne som gjennom troen på forløsningen ved Jesus Kristus er seg bevisst sitt ansvar for fortsettelsen av hans frelsesverk overfor den ikke-kristne menneskeslekt. Vi vender oss til de ledere i kirkene og menighetene for hvem de verdensvide perspektiver som knytter seg til deres åndelige oppdrag, er blitt levende. Vi vender oss endelig til alle evangeliske misjonsselskaper og deres samordnede organer, som i samsvar med sin åndelige tradisjon har et særskilt kall til å våke over den ekte målsetning for misjonsvirksomheten.

Vi ber Dem inntrengende om å prøve nedenstående teser på deres bibelske begrunnelse og å konstatere i hvilken utstrekning de villfarelser og handlingsprogrammer vi vil avverge, svarer til dagens faktiske situasjon i kirke, misjon og økumenisk virksomhet. Dersom De er enig, ber vi Dem om å gjøre dette kjent gjennom Deres underskrift og – sammen med oss, bodferdig og besluttsomt – gå inn for å gjøre gjeldende følgende teser om misjonens syv fundamentale og uoppgivelige elementer:

1. Meg er gitt all makt i himmel og på jord; gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet I døper dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn, og lærer dem å holde alt det jeg har befalt eder. Og se, jeg er med eder alle dager inntil verdens ende! (Mt. 28:18–20.)

Vi erkjenner og bevitner:

Den kristne misjon får sin begrunnelse, målsetning, arbeidsoppgave og innholdsmessige forkynnelse ene og alene gjennom det oppdrag den oppstandne Herre Jesus Kristus har gitt, og gjennom hans frelsesverk, slik det berettes om disse i apostlenes og urkristendommens vitnesbyrd i Det nye testamente. Misjonen er begrunnet i evangeliets vesen.

Vi vender oss mot den tendens som gjør seg gjeldende idag, i retning av å bestemme misjonens vesen og oppgave ut fra samfunnspolitiske analyser av vår tid og ut fra de spørsmål den ikke-

kristne menneskeslekt stiller. Det dypeste evangeliet har å si dagens mennesker, knytter seg ikke først og fremst til møtet med dem, men er gitt én gang for alle i normativ form gjennom det apostoliske vitnesbyrd. Det får gjennom situasjonen bare en ny aspekt i retning av anvendelse. Oppgivelsen av skriftprinsippet fører til at misjonen blir konturløs og forveksles med et ansvar for verden av generell karakter.

2. Jeg vil åpenbare min storhet og min hellighet og gi meg til kjenne for mange folks øyne, og de skal kjenne at jeg er Herren (Esek. 38:23).

Derfor vil jeg prise deg blant hedningene, Herre, og lousynge ditt navn (Salme 18:50, Rom. 15:9).

Vi erkjenner og bevitner:

Misjonens første og viktigste mål er forherligelsen av den ene Guds navn over hele jorden og kunngjøringen av hans sønns, Jesu Kristi herredømme.

Vi vender oss mot dem som hevder at det i misjonen nå ikke så meget dreier seg om henvendelsen til Gud, men om manifestasjonen av det nye menneske og utbredelsen av en ny menneskelighet i alle sosiale relasjoner. Misjonens primære mål er ikke humanisering. Denne er en virkning av vår nye fødsel gjennom Guds forløsende handling i Kristus, — eller et indirekte resultat av den kristne forkynnelse i dens verdenshistoriske gjennomstyringskraft.

Den énsidige konsentrasjon av misjonsinteressen om mennesket og dets samfunn fører til ateisme.

3. Det er ikke frelse i noen annen; for det er heller ikke noe annet navn under himmelen, gitt blant mennesker, ved hvilket vi skal bli frelst (Ap. gj. 4:12).

Vi erkjenner og bevitner:

Jesus Kristus, vår Frelser, sann Gud og sant menneske, slik han presenteres for oss — i sin persons hemmelighet og i sin frelsende virksomhet — i Den hellige skrift, er vår sendelses grunn, innhold og autoritet. Målet for denne sendelse er å gjøre kjent den

gave hans frelse innebærer for alle mennesker, på alle livsområder.

Vi oppfordrer derfor de ikke-kristne, som jo tilhører Gud i kraft av skapelsen, til tro på ham og til dåp i hans navn; for bare i ham har de løfte om evig liv.

Vi vender oss mot den falske lære som har bredt seg siden det økumeniske verdenskirke møte i New Delhi, at Kristus på en anonym måte åpenbarer seg også i de fremmede religioner, i historieførløpet og i revolusjonene, og det slik at mennesket møter ham her og kan finne sin frelse i ham uten den direkte meddelelse av evangeliet.

Vi forkaster også den ubibelske begrensning av Jesu person og verk til hans menneskelighet og hans moralske eksempel. Kristi og evangeliets enestående stilling blir på denne måte prisgitt til fordel for et humanitetsprinsipp, som også kan finnes i andre religioner og verdensanskuelser.

4. For så har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den én-bårne, forat hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv (Joh. 3:16).

Vi ber i Kristi sted: La eder forlike med Gud! (2. Kor. 5:20).

Vi erkjenner og bevitner:

Misjon er forkynnende, sakramental og diakonal bevitnelse av og tilbud om den evige frelse i Jesu Kristi stedfortredende gjerning gjennom sin menighet og sine befullmektigede sendebud. Denne frelse beror på det offer som ble brakt én gang for alle gjennom Jesu Kristi korsfestelse for hele menneskeslekten.

Det enkelte menneskes tilegnelse av denne frelse skjer dog først gjennom forkynnelsen og den avgjørelse denne kaller til, og gjennom dåpen, som setter de troende inn i kjærlighetens tjeneste. Likesom troen gjennom bot og dåp mottar det evige liv, fører vantroen gjennom sin avvisning av frelestilbudet til fordømmelse.

Vi vender oss mot den objektivistiske oppfatning at i Jesu Kristi kors og oppstandelse hele menneskeslekten – til alle ti-

der — allerede skulle være født påny og ha fred med ham, uavhengig av kunnskapen om og troen på Guds historiske frelseshandling. Gjennom denne falske oppfatning mister oppdraget til evangelisering sin fullmakt og appell. De uomvendte mennesker blir vugget inn i en falsk sikkerhet hva deres evige skjebne angår.

5. Men I er en utvalgt ått, et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk til eiendom, forat I skal forkynne hans dyder som kalte eder fra mørke til sitt underfulle lys (1. Pet. 2:9).

Skikk eder ikke like med denne verden (Rom. 12:2).

Vi erkjenner og bevitner:

Misjonens primære, synlige mål er samlingen av den messianiske menighet av frelste av og blant alle folkeslag.

Den misjonære forkynnelse skal over alt føre til grunnleggelse av Jesu Kristi kirke, som representerer en ny virkelighet, og som gjør seg gjeldende som salt og lys i den sosiale sammenheng.

Gjennom evangeliet og sakramentene meddeler Den hellige ånd menighetens lemmer det nye liv og et åndelig fellesskap med den Gud som på en reell måte er til stede hos dem og blant dem, et fellesskap som skal bestå i evighet. Det er menighetens oppgave å bevege gjennom sitt vitnesbyrd de «tapte» mennesker som ennå lever utenfor dens fellesskap, til å åpne seg for den frelse det å være lem på Kristi legeme betyr, og å fremstille evangeliet som det nye fellesskap.

Vi vender oss mot det syn at kirken — som Jesu menighet — bare skulle være en del av verden. Vi kan ikke gå med på at forskjellen mellom de to ikke er av saklig art, men bare erkjennelsesmessig og funksjonell. Vi bestrider at kirken ikke har noe annet fortrinn frem for verden enn at den alene har kunnskap om den fremtidige frelse alle mennesker angivelig skal få del i.

Vi vender oss videre mot den forståelse at frelsen først og fremst har med denne verden å gjøre, og som gjør gjeldende at kirke og verden har den felles oppgave å fremme sosial forsoning. Dette syn innebærer at kirken opphører å eksistere som kirke.

6. *Kom derfor i hu at I som fordum var hedninger . . . , på den tid sto utenfor Kristus, utelukket fra Israels borgerrett og fremmede for paktene med deres løfte, uten håp og uten Gud i verden (Ef. 2:11–12).*

Vi erkjenner og bevitner:

Tilbudet om frelsen i Kristus vender seg uten unntak til alle mennesker som ennå ikke er forenet med ham i bevisst tro. Tilhengerne av fremmede religioner og verdensanskuelser kan få del i denne frelse bare på den måte at de lar seg befri fra de ting de tidligere var bundet til, og fra sine falske forhåpninger, for ved tro og dåp å bli innlemmet i Kristi legeme. Også Israel skal finne sin frelse i omvendelsen til Jesus Kristus.

Vi forkaster den falske lære som sier at også religionene og verdensanskuelsene er — ved siden av troen på Kristus — veier til frelse.

Vi bestrider at «kristent nærvær» blant tilhengerne av de fremmede religioner og gjensidig religiøs utveksling med dem i form av dialog er en erstatning for forkynnelsen av evangeliet med sikte på omvendelse, og ikke bare en verdifull form for misjonær tilknytning. Vi bestrider at lån av kristne ideer, forhåpninger og sosiale arbeidsprogrammer — også bortsett fra deres utelukkende relasjon til Jesu Kristi person — kan berettige de fremmede religioner og ideologier til å ta Kristi kirkes plass. De gir dem meget mer et synkretistisk og dermed antikristelig preg.

7. *Og dette evangelium om riket skal forkynnes over hele jorderike til et vitnesbyrd for alle folkeslag, og da skal enden komme (Mt. 24:14).*

Vi erkjenner og bevitner:

Den kristne verdensmisjon er Guds avgjørende og fremadskridende frelseshandling blant folkene mellom Jesu Kristi oppstandelse og gjenkomst.

Gjennom forkynnelsen av evangeliet kalles stadig nye folk og mennesker til avgjørelsen for eller mot Kristus.

Når alle folk har hørt vitnesbyrdet om ham og har gitt sitt svar på dette, vil konflikten mellom Jesu menighet og verden

under ledelse av Antikrist tilspisse seg til det ytterste. Den gjenkommende Kristus vil da selv avbryte dette verdensløp, uskadeliggjøre det ondes demoniske makter og opprette – synlig og uinnskrenket – sitt messianske rike.

Vi forkaster den ubegrunnede påstand at Det nye testaments fremtidsforventning er opphevet i og med at Jesu gjenkomst er uteblitt.

Vi forkaster også den sværmeriske ideologi at – gjennom evangeliets innflytelse eller Kristi anonyme virksomhet i verdenshistorien – menneskeslekten som helhet allerede i dette verdensløp skal kunne oppnå en tilstand av fred og rettferdighet og til slutt bli forenet under Kristus til et stort verdensfelleskap.

Vi forkaster identifiseringen av fremskritt, utvikling og sosial forvandling med den messianske frelse, og likeså den fatale følge av denne identifisering, nemlig at deltagelse i utviklingshjelp og revolusjonær innsats på samfunnets spenningsfelter skulle være dagens former for kristen misjon. Dette betyr at kirken utleveres til vår tids sværmeriske bevegelser, med deres antikristelige tendenser.

Vi bekrefter derimot alle kirkers besluttsomme inntreden for rettferdighet og fred og utviklingstjeneste som en aktuell virkeliggjørelse av Guds krav om barmhjertighet og rett, og av Jesu kjærlighetsbud.

Vi ser i slike handlinger et viktig resultat og en viktig bekrefteelse av misjonen. Vi betrakter omvendelsens humaniserende følger som tegn og henvisning på den kommende messianske fred.

Men vi understreker at – til forskjell fra den evig gyldige tilgivelse gjennom troen på evangeliet – alt hva vi kan oppnå sosialt og politisk, kjennetegnes av det eskatologiske «ennå ikke», dvs. de grenser det kommende rike setter for vår virksomhet, og av den makt synden, døden og djevelen, denne verdens fyrste, øver, og som ennå ikke er tilintetgjort.

Det er dette som bestemmer prioriteten i vår misjonsvirksomhet, og som retter den inn mot forventningen av det som er oss lovet:

Se, jeg gjør alle ting nye! (Åp. 21:5).

Ovenstående uttalelse, som er oversatt til norsk av undertegnede, ble vedtatt énstemmig på det møte Det teologiske konvent, et fellesskap av lutherske teologer som går inn for «bibel og bekjennelse», holdt 4. mars 1970 i dominikanerklosteret i Frankfurt am Main. Blant underskriverne er professorene Beyerhaus, Böld, Engelland, Frey, Heubach, Künneth, Michel, Mundle, Rohrbach, Stählin, Vicedom, Wickert og Winterhagen. En god hjelp til forståelse av bakgrunnen for uttalsen gir følgende skrifter: Humanisierung — einzige Hoffnung der Welt? (jfr. anmeldelsen i dette nr. av NOTM), Die Grundlagenkrise der Mission og Die Versuchungsstunde des Ökumenischen Rates, alle av Peter Beyerhaus, og Mission in einer Welt der Revolution, av Georg Vicedom.

Av disse skrifter er Beyerhaus' Die Grundlagenkrise der Mission (hvor «Frankfurt-erklæringen» i sin helhet er trykt som tillegg), særlig viktig, fordi det her gjøres nærmere rede for de synsmåter som ifølge forf. innebærer at selve fundamentet for den kristne misjon svikter. Det er ikke de nye «økumeniske anliggender» (hans eget uttrykk) i og for seg han angriper, — disse anliggender er, hevder han, kristelig legitime. Protesten gjelder énsidigheten i fremhevelsen av tanken om Guds handling i historien, av det sosiale og politiske engasjement og av dialogen med de ikke-kristne religioner, — en énsidighet som kan føre til, og som til dels også har ført til, at det som egentlig bare er en komponent i en større virkelighet, selvstendig gjøres og får egenverdi. Som appell om besinnelse på misjonens bibelske motivering og målsetning fortjener dette dokument i høy grad et studium, — til tross for en viss énsidighet i fremstillingen og vurderingen av det man med et upresist uttrykk kaller «den nye misjonsteologi».

O.G.M.